

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De necessitate Eucharistiæ ad salutem. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tate specierum consecratarum, tamen Christi virtus vnica numero in se fit. Est enim in se vnica, sed in ratione signi practici multiplex, quia multiplici signo applicata est. Neque huic doctrinae aduerfatur Paulus affirmans omnes nos de eodem pane manducare, quia non loquitur de vnitate numerica sacramenti, sed specifica, vel intelligendus est de Christo sub speciebus panis contento. Ad quartum admissio gratis verbum diuinum pluribus humanitatibus vnicum vnicum numero hominem constituere, nego Christum Dominum pluribus speciebus contentum vnicum numero constituere Sacramentum: quia Christus Dominus non ratione sui praecise Sacramentum constituit, sed quatenus mediis speciebus est signum sensibile operatum gratiae sanctificantis. At multiplicatis speciebus necessario Christus quatenus est signum sensibile gratiae sanctificantis operatum multiplicatur. Ergo multiplicatur sacramentum.

PUNCTUM III.

De necessitate Eucharistiae ad salutem.

1. Est necessaria necessitate praecipi.
2. Plures censent tam adultis, quam paruulis necessariam esse Eucharistiam necessitate medij.
3. Contrarium verius est.
4. Proponitur obiectio ex Trident. Et sit illis satis.
5. Satisfit fundam. n. 2. adductio.

1. Certum est Eucharistiam necessariam esse necessitate praecipi non solum Ecclesiastici, sed diuini, de quo postea. Controuersia praesens est, an sit necessaria necessitate medij, seu finis. Illud namque necessarium est necessitate medij, quod per se, & positum medium est ad salutem animae comparandum, quodque dicitur necessarium necessitate finis, quia sine eo finis vitae aeternae obtineri non potest. At necessitatem necessitate praecipi praecise non est medium positum ad salutem obtinendam, sed est medium negatiuum, quia negat, & impedit, ne salus absente violatione praecipi amittatur.

2. Non desunt Doctores qui sentiant Eucharistiam, vel votum illius necessarium esse tum adultis, tum paruulis necessitate medij. Sic docent Henricus. *lib. 8. de Sacram. cap. 3. num. 2. & 3. Didac. Nunez quest. 73. art. 4. difficult. 2. concl. 2. & quest. 79. art. 3. ad 2. Pirigian. dist. 9. quest. 3. art. 2. consentit Caiet. dicta quest. 73. art. 4. §. aduerte hic, Dominic. Sorus in 4. dist. 8. quest. vnica art. 3. quatenus affirmant votum Eucharistiae sufficere ad salutem, ipsum tamen necessarium esse indicat D. Thom. dicta quest. 73. art. 4. inquit enim: Perceptio baptismi est necessaria ad inchoandam spiritualem vitam; perceptio autem Eucharistiae est necessaria ad consummandam ipsam non ad hoc quod simpliciter habeatur, sed sufficit eam habere in voto, sicut & finis habetur in desiderio, & intentione. Mouentur primo, quia proprius effectus Eucharistiae est vitam spiritualem sumeantibus concedere, iuxta illud Ioann. 6. Ego sum panis vitae, qui manducat hunc panem viuet in aeternum, imo concedere vitam, sicut Pater Christo concessit. Inquit enim Christus; Sicut misit me viuens pater, & ego viuo propter Patrem, & qui manducat me viuet propter me. At Pater necessitate Filio vitam concessit, ita vt alia via vitam obtinere non poterit. Ergo vt nos viuamus propter Christum necessarium est, vt manducemus, neque alia via poterimus vitam obtinere. Et forte, ob hanc causam dixit, Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis, quo loquendi modo vnus est Christus ad significandam baptismi necessitatem. Ioann. 3. cum dixit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Ergo Eucharistia aequae est ad vitam necessaria, sicut baptismus. Secundo plures Patres negant aliquem saluari posse, & immortalitatem consequi, qui particeps non fuerit Corporis, & Sanguinis Christi. Sic August. *lib. 1. contra duas Epistolas Pelagian. cap. 22. & alibi.* Cyrill. Alexand. *lib. 10. in Ioann. cap. 13.* Greg. Nyssen. *in orat. de Eucharist.* At plures tum paruulorum, tum adulti saluantur, & immortalitatem obtinent, quin re ipsa particeps fuerint Sacramenti corporis, & sanguinis Christi. Ergo saltem per votum illius particeps esse debent. Quod si iniquitas qualiter paruuli votum Eucharistiae habere possint, cum propria voluntate careant; Respondent praedicti doctores non habere votum formale, & explicitum, sed implicitum, & virtuale in baptismo susceptum. Ob cuius causam concedit Deus infanti perseverantiam in gratia morte praematura antequam malicia mutet intellectum eius.*

3. Ceterum omnino tenendum est neque paruulis, neque adultis Eucharistiam, aut illius votum (si proprie sumatur) esse necessarium necessitate medij ad vitam aeternam consequendam. Sic Valen. *rom. 4. dist. 6. quest. 1. pen. 5.* Aegid. de Corninch. *quest. 73. art. 3. dist. vnica conclus. 1. & seqq. Vajq. dist. 169. cap. 3. Bonac. dist. 4. de Sacram. quest. 1. pun. 3.* Paul. Lammann. *lib. 5. sum. tract. 4. cap. 5. quest. 1.* Et quidem paruulis non esse Eucharistiam in re susceptam necessariam docuit Trident. *sess. 21. can. 11.* iis verbis: Si quis dixerit paruulis antequam ad annos, discretionis peruenierit necessariam esse Eucharistiae communionem, anathema sit. Quod vero illius votum non fuerit illis necessarium, imo nec possibile inde probatur, quia ipsi carent rationis vlti, qui ad votum, seu voluntatem propriam necessarius est. Quod si dicas inde solum probari votum explicitum Eucharistiae non esse illis necessarium, non tamen probari votum implicitum contentum in baptismo illis necessarium non esse? Obstat quia baptismus non est votum Eucharistiae, potius quam cuiuslibet praecipi diuini, & Ecclesiastici. Vnde enim constat in baptismo specialiter votum Eucharistiae contineri, aut aliud propositum praeter obligationem seruandi diuinam, & Ecclesiasticam legem. Adde baptismum ex se sufficientem esse ad remittendum paruulis originale peccatum, & consequenter ad gratiam conferendam. Quod vero in ea gratia suscepta paruulus moriatur, neque voto Eucharistiae, quod fictitium est, tribui debet, sed specialis Dei prouidentiae, ob quam praematura mors paruulis antequam peccatis conquirentur succedit.

Quod vero adultis neque Eucharistia, neque votum illius necessarium sit necessitate medij inde proba, quia neque est necessarium medium ad gratiam obtinendam, neque ad perseverandum in illa. Ergo nullatenus est medium necessarium. Et in primis ad gratiam obtinendam non esse necessarium Eucharistiam, vel votum illius colligitur manifeste ex eo quod, pro peccatis ante baptismum solus baptismus sufficit ad illorum remissionem, & gratiae consecutionem, pro peccatis vero post baptismum sola penitentia. Nequit ergo Eucharistia, vel votum illius esse necessarium ad gratiam. Et confirmo, adultus media attritione Sacramentum penitentiae suscipiens gratiam consequitur nullo voto elicto Eucharistiae distincto ab eo propositum, quod in attritione vel contritione imbibitur seruandi omnia mandata. Qualiter ergo Eucharistia, aut votum illius esse potest necessarium? Item Eucharistia instituta est ad augendam gratiam, perficiendamque vnitatem, quam medio baptismo, seu penitentia cum Christo consequimur. Cap. *firmiter de summa Trinit. cap. cum Martine de celebrat. missarum*, supponit ergo nos esse gratos, & Christo per charitatem vnitos. Item est instituta in spiritualem cibum, quo alantur, & confortentur viuentes in vita illius qui dixit. Qui manducat me, ipse viuet propter me. Sicut docuit Trident. *sess. 13. c. 2.* Non ergo tribuit vitam, sed illam supponit. Ergo Eucharistia, aut votum illius non est medium ad salutem animae necessarium, si enim votum Eucharistiae ad salutem esset medium necessarium, ipsa Eucharistia instituta esset non ad perficiendam vitam, sed ad illam primo concedendam. Sicut cernitur in voto baptismi, & penitentiae, quorum votum saltem necessarium est quia ad vitam concedendam sunt illa sacramenta per se instituta. At Eucharistia per se non est instituta ad gratiam, & vitam spiritualem communicandam, sed ad illam perficiendam. Ergo votum Eucharistiae esse non potest medium necessarium ad gratiam. Item votum Eucharistiae loco Eucharistiae suscipere subrogatur, sed Eucharistia suscepta non est medium vitae concedenda, sed perficienda, quia ex se ad remittenda peccata instituta non fuit, ergo a fortiori nec votum Eucharistiae erit medium necessarium ad vitam. Quod autem Eucharistia, vel votum illius non sit necessarium medium ad perseverandum in gratia probatur manifeste, quia recepto cum debita dispositione baptismo, vel poenitentia, potes in amentiam perpetuam incidere, vel statim decedere. Ergo illa decessio in gratia finali non Eucharistiae, quae recepta non fuit, neque voto illius quod factum non est, tribui debet, sed diuinae prouidentiae sic res disponit. Quo enim fundamento quis dicere poterit illam perseverantiam finalem ex contritione quatenus est votum Eucharistiae suscipiendae, si viueres, prouenire? Eadem enim ratione dicere posset prouenire illam perseverantiam ex contritione, quatenus est votum exequendi quodlibet praecipi quouis & Ecclesiastici. Et videtur amplius casu quo moriturus suscipisset Eucharistiam, & illa suscepta peccates, mortaliter, obligatus quidem esses conficere, non tamen iterum Eucharistiam suscipere, quinimo posses nolle suscipere, quod stare non posset, si Eucharistia, vel votum illius esset necessarium ad finalem perseverantiam, siquidem eo casu neque Eucharistia suscipitur, cum possit, nec votum illius haberetur.

4. Sed obicitur ex Trident. *sess. 13. cap. 2.* Eucharistia est cibus, quo alimur, & confortamur, ac cibus corporalis ad conferendam vitam corporalem necessarius est, ergo Eucharistia necessaria erit ad vitam corporalem conferendam. Item est anidorum, quo liberamur a culpis quotidianis, & a mortalibus peccatis. At perseverantiam consistit in praeservatione a mortalibus peccatis, ergo Eucharistiae tribuenda est

hac

hæc perseverantia. Neque inde fit quemlibet recipientem ritè Eucharistiam perseverantem in gratia, sed neminem in gratia perseverantem, cui propter Eucharistiam, vel votum illius perseverantia non concedatur.

Respondeo concedendo Eucharistiam esse cibum, quo alimur, & confortamur in vita spirituali, nego tamen ad conservationem vitæ spiritualis esse æquè necessarium, ac est cibus materialis corporali vitæ. Tum quia corporalis vita paulatim diminuitur, quæ si cibo non reficeretur, omnino periret. Secus vero spiritualis vita, quæ integra perseverat, donec omnino per peccatum mortale deperdat. Tum quia Eucharistia non est vnicus cibus, quo vita spiritualis conservetur, cum plures alij adsint, nempe oratio, ieiunium, elemosyna, & cuiusvis alterius virtutis exercitium. Quapropter esto cibus spiritualis ad conservationem vitæ spiritualis necessarius esset, sicut materialis ad conservandam corporalem vitam, nullatenus inferret Eucharistiam necessariam fore. Eodem modo intelligi debet esse antidotum, quo liberamur à culpis quotidianis, & à mortalibus præferuamur: est enim medium convenientissimum ad hunc effectum, sed non simpliciter necessarium, cum alia via obtineri possit. Adde non obtineri infallibiliter, & efficaciter hæc à mortalibus præferuationem per Eucharistiam, aliis Eucharistia semel ritè suscepta confirmaret suscipientem in gratia. Sed obtinetur hæc præferuatio effectus quam oratione, elemosyna, alteriusque virtutis exercitio. Afirmare autem nemini perseverantiam concedi nisi ob Eucharistiam susceptam, vel illius suscipiendæ votum, nullo nititur fundamento, quod amplius constabit ex solutione rationum, quibus Doctores num. 2. adducti movebantur.

5. Ad primum admitto Eucharistiam esse panem vitæ. Tum quia vitam supponit. Tum quia vitam spirituales perficit. Item admitto ritè suscipientem vivere in æternum propter ipsum quatenus est ex parte sacramenti. Vita enim spiritualis ex se æterna est. Cum vero vigeret manducantem Eucharistiam vivere propter Christum, sicut Christus vivit propter patrem, intelligi non debet comparatio quoad necessitatem, sed quoad dependentiam, seu participationem. Ita vt fit sensus. Sicut Christus vitam quam habet à patre accepit, & propter ipsum vivit, sic manducans ritè Eucharistiam, à Christo vitam accipit, & propter ipsum vivit. Sed non inferendum alia via, quam Eucharistia susceptione vitam haberi non posse. Sunt enim plura alia media, quibus Deus vitam, illiusque augmentum hominibus communicat. Ad Christum à nullo alio nisi à Patre vitam accipere potest. Neque his obstat locus Ioannis 3. Nisi manducaveritis carnem Filij hominis, &c. hæc enim verba non necessitatem medijs determinat, sed necessitatem medijs, vel præcepti inferunt. Si enim applicentur materia ad remissionem peccati per se instituta, inferunt necessitatem medijs, vt in baptismo contingit: si applicentur materia, quæ per se instituta non est ad remissionem peccati, sed ad gratiæ augmentum, necessitatem medijs præcepti inducere possunt. Sicuti constat ex illis Christi verbis Matth. 18. Nisi efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum, quo loco humilitas commendatur.

Ad secundum respondeo, cum sancti Patres asserunt neminem saluari, neque immortalitatem consequi, nisi fuerit particeps corporis, & sanguinis Christi, intelligendi sunt non de participatione reali per sacramentum, aut votum illius, sed de participatione mystica, quæ est per charitatem, vt explicuit August. tract. 26. in Ioann. Hunc (inquit) cibum, & potum, societatem vult intelligi corporis, & membrorum, quod est Ecclesia. Et paulò inferius. Hoc est ergo manducare illam escam, & illum bibere potum, in Christo manere, & illum manentem in se habere, vel intelligendi sunt de conuenientia, non de necessitate, sicuti explicuit Valq. disp. 169. cap. 4. quasi diceret neminem alia via conuenientiori, & aptiori suscepto baptismo, vel penitentia vitam æternam, & immortalitatem corporis consequi posse, quam Eucharistia susceptione.

PUNCTUM IV.

Quæ sit materia remota consecrationis.

1. Panis, & vinum est materia remota Eucharistia.
2. Panis debet esse triticeus.
3. Consecrari debet aqua naturali.
4. Esse ærum, vel fermentatum non est de necessitate Sacramenti, bene tamen de necessitate præcepti.
5. Ob nullam grauem proximæ necessitatem omitti potest hæc obligatio.
6. Materia Sacramenti sanguinis est vinum de vite.
7. Debet esse ex vuis expressum.
8. Vinum congelatum materia est consecrationis, tamesi alij contrarium sentiant.
9. Actum non est materia.
10. Neque sapa, nec lora, &c. 10.

1. Panem, & vinum materiam esse venerabilis huius sacramenti definit Concil. Lateranen. in cap. firmiter de summa Trinit. & fide Cathol. & Florentin. in decreto fidei post vlt. sessionem, §. tertium est sacram. & Trident. sess. 13. cap. 1. & alius, & colligitur ex Math. 26. Marco 14. Luca. 22. Pauli 2. ad Corinth. 11. iuncta Ecclesie praxi, & perpetua traditione. Congruentia huius institutionis desumi debent ex dignitate tanti sacramenti, & ex eius effectibus: dignitati namque sacramenti maxime decet ex pane, & vino confici, vt sic omni munditie, & puritate qua fieri potest sacrificium incrementum constituitur, aptissimeque sacrificium eruentum in ara crucis oblatum repræsentetur, aptissimeque denoteret conuiuium, quod nobis Christus Dominus in hoc venerabili sacramento parat. Deinde congruit effectibus huius sacramenti significandis, denotat enim expressè vnionem, quam fideles medio hoc Sacramento inter se habent, & cum suo capite Christo. Non secus ac ex pluribus granis vnicus panis, & ex puribus vuis vnicum vinum conficitur. Et sicut panis nutrit, & vinum lactificat, & vtrumque vires reficit, & lumentem confortat, sic hoc diuinissimo Sacramento suscipientes aluntur, confortantur, & læticiam spirituales accipiunt, & in spiritu recreantur.

2. Panis materia huius sacramenti necessaria debet esse triticeus, quia hic solus est, qui absolute, & simpliciter panis nuncupatur, alij cum addito. Colligitur manifestè ex Florent. concil. loco allegato, & ex praxi, & traditione Ecclesie. Quocirca panis ex mylo, maya, castaneis, leguminibus confectus nullatenus est materia, quia non est panis vsualis, & tradunt omnes. Ex hordeo, oriza, & farre Gabr. lib. 35. in canon. missæ affirmat tanquam probabile esse materiam consecrationis, eo quod concilia non desinierint solum panem ex tritico confectum esse materiam, vt videre est in his, quæ refert Gratian. de consecrat. dist. 2. cap. cum omni crimini & aliis. At frumentum comprehendit quamlibet speciem grani habentem aristas, teste Plinio, lib. 18. histor. cap. 7. Varro. de re rustica. cap. 48. Isidoro lib. 17. etymol. cap. 3. Ergo panis ex omnibus illis confectus est materia. Sed contrarium omnino dicendum est, quia esto ante Eugen. IV. concilia non satis expresserint qui panis consecrationi necessarius fuerit, at Eugen. IV. in decreto illo fidei §. tertio aptissime definiuit solum panem triticeum consecrationi deservire posse. Cum autem hordeum, auena, oriza, & far non censentur communi hominum æstimatione triticeum, sed aliæ species frumenti longè inferiores, efficitur omnia illa materiam non esse consecrationis. Typha Græcè, Latine Blatha, Hispanè Zenteno. S. Thom. quest. 73. art. 3. ad 2. affirmat materiam esse, quia existimat esse triticeum aliquater degeneratum. Contrarium verius reputo, quia esto aliquando ex tritico datum fuerit. At ob debilitatem retrahit in alteram speciem mutari potuit, & sic est censendum. Valq. disput. 170. cap. 3. num. 21. Idem est dicendum de auena, seu spelta, quamuis aliquibus placeat triticeum esse, vt videre est apud Sorum in 4. dist. 9. art. 3. Egid. de Coninch. quest. 73. art. 3. num. 52. Amylon, quod ex tritico madefacto, & expresso conficitur, tamesi verum sit in farinam aptum non est, vt consecrationi deserviat, sicuti probabilior sententia tenet apud Valq. disput. 170. cap. 4. num. 23. Egid. cum D. Thom. quest. 73. art. 3. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 2. num. 8. contra Bonac. & alios ab eo relatos. disput. 4. quest. 2. part. 1. num. 7. Quia per illam tritici madefactionem non leuiter triticeum corrumpitur, & quasi in alteram substantiam mutatur, ideoque panis inde confectus vsualis non est. Illud vero est certum ex omnium sententia esse grauissimum peccatum in pane ex his seminibus confecto consecrare, quia saltem est dubia materia.

3. Præterea panis triticeus consecrationi deserviens debet ex aqua naturali confectus esse, & igne tostus, quia hic est panis vsualis. Vnde confectus ex melle, lacte, oleo, aqua rosacea, vel simili consecrationi ineptus est, quia non est panis vsualis, sed placenta, vt bene D. Thom. quest. 74. art. 7. ad 3. Egid. de Coninch. art. 3. n. 48. Valq. disput. 170. cap. 4. num. 25. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 2. assert. 3. Bonac. disput. 4. quest. 2. part. 1. num. 3. Similiter malla antequam igne torreatur, à sacramenti materia deficit, quia esto non differat specie à pane cocto, differat tamen à ratione panis vsualis, qui fuit à Christo pro materia huius sacramenti institutus. Sic D. Thom. Bonac. Laymann. Valq. Egid. & alij locis citatis. Quod si triticeis granis alia diuersa misceantur, vel aqua naturalis, mel, lac, & ex ea mixtione panis conficiatur, considerandum est, an extranea materia narium superet, nam eo casu mixtum consecrationi ineptum est, at si propria materia extraneam vincat, aptum erit mixtum consecrationi validæ, quia absolute panis est vsualis: graue tamen peccatum consecrans committere aduersus puritatem debitam huius Sacramento, & illius institutionem 3. Sic tradunt D. Thom. quest. 74. art. 3. ad 3. & ibi. Egid. de Coninch. num. 55. Valq. disput. 170. cap. 4. num. 26. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 2. vers. denique. Bonac. disput. 4. de Sacram. Eucharistia. quest. 2.